UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 343.13 (043.2)

ȚONCU SANDA

JUDECATA PE BAZA PROBELOR ADMINISTRATE ÎN FAZA DE URMĂRIRE PENALĂ

SPECIALITATEA: 554.03 – DREPT PROCESUAL PENAL

Rezumatul tezei de doctor în drept

Chişinău, 2019

Teza a fost elaborată în cadrul Departamentului Drept Procedural al Facultăţii de Drept a Universităţii de Stat din Moldova

***Conducător ştiinţific*:**
VIZDOAGĂ Tatiana, doctor în drept, conferențiar universitar

***Referenţi oficiali*:**
1. CUŞNIR Valeriu, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice
2. RUSU Vitalie, doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți

***Componenţa Consiliului Ştiinţific Specializat*:**
1. BARBĂNEAGRĂ Alexei, preşedinte, doctor habilitat în drept, profesor universitar
2. GRAMA Mariana, secretar ştiinţific, doctor în drept, conferenţiar universitar
3. DOLEA Igor, doctor habilitat în drept, profesor universitar
4. GHEORGHIȚĂ Mihai, doctor habilitat în drept, profesor universitar
5. SEDLEȚCHI Iurie, doctor în drept, profesor universitar
6. OSOIANU Tudor, doctor în drept, conferenţiar universitar

Susţinerea va avea loc la 07 septembrie 2019, ora 10^{00}, în şedinţa Consiliului Ştiinţific Specializat D 554.03-101 din cadrul Universităţii de Stat din Moldova (MD - 2009, Republica Moldova, mun. Chişinău, str. M. Kogălniceanu, 67, bloc. 2, aud. 119).

Teza de doctor şi rezumatul pot fi consultate la biblioteca Universităţii de Stat din Moldova şi pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md).

Rezumatul a fost expediat la 25 iulie 2019.

Secretar ştiinţific al Consiliului Ştiinţific Specializat,
GRAMA Mariana, dr., conf. univ. _____

Conducător ştiinţific,
VIZDOAGĂ Tatiana, dr., conf. univ. _____

Autor
ȚONCU Sanda _____

© ȚONCU Sanda, 2019

CUPRINS

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII.....4
CONŢINUTUL TEZEI.....8
CONCLUZII GENERALE ŞI RECOMANDĂRI.....24
BIBLIOGRAFIE.....27
ADNOTARE (în limbile română, rusă şi engleză).....29

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei abordate. De mai mulți ani, în literatura de specialitate este analizată în detaliu raționalitatea aplicării procedurilor simplificate în procesul penal, conținutul juridic și importanța lor procesuală, asemănările și deosebirile dintre diferite forme ale acestor proceduri, precum și alte chestiuni referitoare la aplicarea judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Utilitatea formelor simplificate ale judecării cauzelor generează multiple discuții și interpretări privind reglementarea lor în CPP. Discuțiile aprinse în jurul raționalității fixării și reglementării normative a judecării cauzelor pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală sunt generate, în mare parte, de nivelul redus al tehnicii legislative privind expunerea art. 364^1 CPP RM. Lipsa unei reglementări suficiente și clare a acestei proceduri simplificate îngreunează substanțial activitatea instanțelor de judecată, lăsând fără acoperire corespunzătoare un spectru larg de întrebări în latura vizată. Oricum, actualmente, lacunele multiple ale legii de procedură penală, inclusiv și pe segmentul procedurilor simplificate, nu sunt înlăturate, considerându-se ca fiind imposibilă completarea acestora doar în baza diverselor comentarii ale CPP.

Judecarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală justifică în esență necesitatea aplicării unei proceduri simplificate în activitatea practică, în special, având în vedere creșterea continuă a numărului de infracțiuni, suprasolicitarea și supraîncărcarea instanțelor de judecată, precum și cheltuielile exagerate suportate de stat în sfera realizării actului de justiție.

În perioada de aplicare a prevederilor CPP RM (din anul 2003), chestiunile referitoare la judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală au fost puse în dezbatere și analizate insuficient în literatura de specialitate. Spectrul de întrebări, apărute în legătură cu reglementarea în CPP a judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală generează o necesitate acută a unor interpretări doctrinare și recomandări practice. În acest sens, legea de procedură penală determină continuitatea identificării de noi căi a optimizării instituției judecării cauzelor pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

În marea lor parte, cele menționate justifică necesitatea realizării unei cercetări minuțioase, detaliate și sub toate aspectele a subiectului judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, fapt care va permite consolidarea conceptului existent și, rezultativ, va permite formularea de

concluzii și recomandări al acestei instituții procesual-penale. De asemenea, putem menționa în afara oricărui grad de risc că actualitatea cercetării științifice este determinată inclusiv și de necesitatea formării unui concept teoretic unic cu referire la judecarea pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, și de clarificarea conținutului, esenței și locului acestei proceduri în sistemul dreptului procesual-penal al RM, precum și de corelația ei cu alte instituții ale procesului penal.

Încadrarea temei în preocupările internaționale. Diverse variante ale simplificării, reducerii procedurii judiciare sunt reglementate în legea procesual penală a mai multor state, aplicarea acestora fiind, în mare parte, condiționată de temeinicia probelor existente împotriva inculpatului [1, p. 103]. Actualmente, combinarea elementelor din cele două mari sisteme de procedură penală existente în lume este o formă de convergență a celor mai bune soluții comparate, păstrând însă premisele fundamentale ale procedurii penale europene clasice. O asemenea abordare a reprezentat o tendință în dreptul de procedură penală modern și, astăzi, cele mai tradiționaliste țări europene, cum sunt Germania, Italia sau Franța, au în procedura lor penală unele soluții care și-au avut originea în procedurile penale de tip adversial [14, p. 8].

Anumitor particularități specifice aplicării instituției judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală le sunt consacrate cercetări ale mai multor savanți din străinătate: D., ALSCHULER, A., BELIVEAU, P., DECLERCQ, R., GUINCHARD, S., LANDSMAN, S., PRADEL, J., RASSAT, M., STEFANI, G., LEVASSEUR, G. ș.a.

Încadrarea temei în preocupările naționale și zonale. Multiple aspecte ale procedurilor simplificate (inclusiv a judecării cauzelor pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală) reprezintă obiectul cercetării pentru oamenii de știință din domeniul procesului penal, cum ar fi: DOLEA, I., VIZDOAGĂ, T., ROTARU, V., BÂRSAN, C., DONGOROZ, V., THEODORU, Gr., MATEUȚ, Gh., NEAGU, I., VOLONCIU, N., NEMEȘ, M., CRIȘU, A., UDROIU, M., VĂDUVA, V., SAHAROV, N., AVERCENCO, A., ALEXANDROV, A., BEZLEPCHIN, B., BOCICARIOV, A., DNEPROVSCAIA, M., VASEAEV, A., VELICHII, O.

O mare parte din lucrările acestor cercetători sunt consacrate judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Totodată, sub aspect metodologic general, această formă a procedurilor simplificate nu a fost cercetată complex de autorii vizați.

Apreciind la justa valoare efortul savanților nominalizați, trebuie, totuși, să recunoaștem că marea parte a problemelor, legate de apariția, consolidarea și dezvoltarea concepțiilor juridico-științifice privind aplicarea procedurilor simplificate, legate de esența și conținutul acestora în procesul penal rămân, până la momentul de față fie necercetate, fie abordate insuficient.

De asemenea, odată cu adoptarea CPP RM în activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor de judecată s-au făcut auzite mai multe întrebări, generate atât de multiplele lacune în legea de procedură penală, cât și de caracterul, pe alocuri contradictoriu, al normelor vizate, care anterior nu au constituit obiect de cercetare substanțială. În acest context, am întreprins o încercare pentru a cerceta întrebările respective, a le supune analizei în baza mecanismului legislativ și a elabora propuneri în vederea soluționării lor.

După cele expuse, putem constata că cercetarea în cauză este direcționată spre: identificarea premiselor judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; identificarea esenței, conținutului și importanței acestei forme a procedurilor simplificate; justificarea, argumentarea și formularea anumitor propuneri și recomandări teoretico-practice în scopul revizuirii și perfecționării mecanismului procesual-penal al judecării cauzelor pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Scopul lucrării se axează pe studierea instituției judecării abreviate, elaborarea recomandărilor teoretico-practice în latura revizuirii și perfecționării normelor procesual-penale, care determină conținutul juridic al judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Scopul lucrării a identificat următoarele **obiective ale cercetării**: analiza complexă a cauzelor instituirii procedurii simplificate a judecării cauzelor pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; aprecierea eficienței procedurilor simplificate în procesul penal; definirea noțiunii, esenței, importanței și particularităților procedurilor simplificate în procesul penal; identificarea locului, rolului și justificarea social-juridică a procedurilor simplificate în procesul penal; analiza respectării prevederilor principiilor fundamentale ale procesului penal la judecarea pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; examinarea statutului procesual și a împuternicirilor subiecților procesului penal, participanți la judecarea cauzei penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; descrierea ordinii procesuale a judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; determinarea și analiza temeiurilor și condițiilor aplicării ordinii simplificate a judecării cauzelor în baza art. 364^1 CPP RM și a consecințelor

juridice ale acestei proceduri simplificate; identificarea asemănărilor și deosebirilor între judecarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și alte proceduri simplificate; descrierea, analiza particularităților și condițiilor optime ale realizării procedurii simplificate vizate în prima instanță de judecată; determinarea perspectivelor de perfecționare a instituției judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; elaborarea de propuneri și recomandări privind modificarea și completarea art. 364^1 CPP RM în vederea optimizării și eficientizării activității de judecare a cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Ipoteza de cercetare în prezenta lucrare este orientată în relevarea unor fenomene, care nu pot fi observate și desprinse din simpla lecturare a legii procedurale cu referire la procedura abreviată, precum și unele presupuneri, enunțate pe baza unor fapte stabilite de practica judiciară în contradicție cu textul și spiritul legii.

Prezicem, că atât interpretările cadrului legal, cât și soluțiile propuse spre analiză și examinare sunt însoțite de o abordare confirmatorie și presupun construirea unei convingeri bazate pe teorii existente și punerea în mișcare a unei metodologii de investigare, care să permită, în final, confirmarea ipotezei.

Determinarea ipotezei de cercetare are un caracter anticipativ și pro-activ de interogare a realității, care permite: orientarea cercetării către probleme cu adevărat importante; fixarea în mod explicit și clar a obiectivului cercetării; anticiparea răspunsurilor corecte pe baza cunoștințelor existente.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese. Metodologia cercetării științifice se întemeiază pe metoda dialectico-materialistă, din care derivă și alte metode particulare, utilizate în cercetarea științifică realizată: istorică, logico-juridică, logico-formală, comparativă, gramaticală, precum și observarea, descrierea, modelarea, compararea etc.

În procesul de elaborare a tezei de doctorat au fost aplicate acte normative internaționale, s-a pus accentul pe prevederile Constituției RM, pe cele ale CPP RM, pe doctrina procesual-penală (din RM și din alte state). Nu în ultimul rând s-a ținut cont și de prevederile Hotărârilor Curții Constituționale a RM, de cele ale Plenului Curții Supreme de Justiție.

CONȚINUTUL TEZEI

În ***Capitolul 1 „Analiza cercetărilor științifice desfășurate referitoare la instituția judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală”***, în cadrul paragrafelor pe care le înglobează, au fost analizate în detaliu materialele științifice publicate la tema tezei de doctor, fiind evidențiate pozițiile contradictorii referitoare la instituția judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. O atenție aparte în conținutul acestui capitol a fost acordată publicațiilor de ultimă oră referitoare la subiectul cercetat.

Materialele științifice selectate și analizate cu ocazia cercetării înfăptuite, fiind elaborate de notorii doctrinari și practicieni ai procesului penal, au pus la dispoziție și au asigurat trecerea în revistă a unui spectru larg de particularități specifice instituției judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Multiplele aspecte ale procedurilor simplificate (inclusiv a judecării cauzelor pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală) au reprezentat obiect de cercetare nu doar pentru oamenii de știință din spațiul românesc, ci și pentru cei din alte state, care au dedicat cercetări substanțiale procedurilor simplificate în procesul penal.

Cercetarea procedurii simplificate a judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală în doctrina procesual-penală autohtonă a căpătat un imbold prin Legea nr. 66 din 5 aprilie 2012, pusă în aplicare din 27 octombrie 2012, care a completat CPP RM cu art. 364^1, fiind astfel reglementată procedura de judecare a cauzei penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Această procedură a reprezentat o nouă modalitate de judecare a cauzelor penale prin procedură simplificată, deschizând noi căi și perspective pentru cercetările științifice.

În această ordine de idei, una dintre primele lucrări studiate a fost cea a savantului DOLEA, I., care analizând asigurarea drepturilor persoanei în cadrul probatoriului susține, pe bună dreptate că aceasta nu va fi efectivă doar prin declararea drepturilor persoanei ca o valoare supremă, chiar prevăzute în lege, sunt necesare mecanisme de asigurare a acestora [8, p. 80-81].

Analizând subiectul părții pregătitoare a ședinței de judecată, VIZDOAGĂ, T. și COVALENCO, E. indică asupra faptului că prin Recomandarea nr. (87) 18 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind simplificarea justiției penale [22] s-a reținut că lentoarea justiției penale ar putea fi remediată și prin recurgerea, pentru a rezolva problema infracțiunilor minore și a celor comune la: 1) așa-numitele proceduri sumare; 2) tranzacțiile între autoritățile competențe în materie penală și alte autorități

interveniente, ca o posibilă alternativă la urmărirea penală; 3) simplificarea procedurii jurisdicționale ordinare [5, p. 283].

O importanță științifică substanțială pentru cercetarea noastră a reprezentat-o studiul autorilor COVALENCO, E. și DOLEA, I. privind cercetarea judecătorească, în care se vine cu anumite interpretări în latura cercetării judecătorești. În planul reliefării reglementării judecății cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, autorii susțin că cercetarea judecătorească este efectuată în întregime, indiferent dacă inculpatul și-a recunoscut sau nu vinovăția, desigur dacă nu au fost utilizate proceduri sumare cum este acordul de recunoaștere a vinovăției [3, p. 289].

Nu putem să trecem cu vederea nici studiul elaborat de autorii STERNIOALĂ, O. și VIZDOAGĂ, T., care analizând obligația instanței de a pune în discuție cererile, demersurile și recuzările cu ascultarea obligatorie a fiecărei părți asupra chestiunii în cauză și de a se pronunța prin încheieri, evidențiază faptul că instanța de judecată va ține cont de prevederile art. 342 CPP RM, potrivit cărora, în funcție de natura chestiunii pusă în discuție, se va pronunța prin încheieri sub formă de documente separate, semnate de judecător sau, după caz, de toți judecătorii completului de judecată, fie sub formă de încheieri protocolare incluse în procesul-verbal al ședinței de judecată [25, pp. 265-266].

Un material științific contributiv în materia cercetării științifice l-a reprezentat teza de doctor în drept elaborată de cercetătoarea VIZDOAGĂ, T. [36]. Demersul științific al autoarei VIZDOAGĂ, T. prezintă interes și sub aspectul descrierii particularităților exercitării acuzării în instanța de fond. Astfel, reprezentând învinuirea de stat, procurorul se călăuzește de dispozițiile legii și de propria sa convingere bazată pe probele cercetate în ședința de judecată.

Cu ocazia studiului efectuat, am constatat că comportă un anumit grad de interes și opinia cercetătorului GUȚULEAC, V, care susține, că dacă este vorba despre procedurile simplificate, atunci ele trebuie să se deosebească de cele obișnuite nu prin anumite simplificări unice și separate, care nu influențează calitativ procedura, dar ele trebuie să fie esențial simplificate [12, p. 61-62].

În contextul cercetării instituției acordului de recunoaștere a vinovăției, în special sub aspectul criteriilor comune și al delimitărilor între aceasta și judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, evidențiem teza de doctor elaborată de autorul ROTARU, V. cu genericul „Acordul de

recunoaștere a vinovăției ca formă specială a procedurii penale", care a reprezentat un suport important la elaborarea tezei noastre de doctor [23].

Un rol substanțial la studierea subiectului judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală le-au avut și lucrările elaborate de oamenii de știință din alte state, în special a celor din România.

Un loc aparte în șirul lucrărilor cu implicații la tema prezentului studiu îl ocupa tratatul elaborat de autorii NEAGU, I. și DAMASCHIN, M. [18]. În opinia autorilor, în procedura simplificată în cauză implică îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții: 1) obiectul judecății nu vizează o infracțiune care se pedepsește cu detențiune pe viață; 2) inculpatul recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa; 3) inculpatul solicită ca judecata să aibă loc numai pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale și a înscrisurilor prezentate de părți; 4) cererea inculpatului este admisă de președintele completului de judecată [18, p. 246-247].

Următoarea lucrare, care aparține autorului UDROIU, M. comportă un anumit grad de originalitate sub aspectul cercetării subiectului care ne interesează [35]. Este importantă precizarea autorului că potrivit procedurii abreviate a recunoașterii vinovăției până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara că recunoaște săvârșirea faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Judecata poate avea loc numai pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, doar atunci când inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele reținute în actul de sesizare a instanței și nu solicită administrarea de probe, cu excepția înscrisurilor în circumstanțiere pe care le poate administra la acest termen de judecată [35, p. 196].

În șirul lucrărilor celor mai de seamă în materia cercetată se înscrie și o altă lucrare, elaborată sub redacția cercetătorului UDROIU, M. [2]. În conținutul acesteia, autorul opinează, pe bună dreptate că, pentru a fi aplicată procedura simplificată de judecată, recunoașterea vinovăției trebuie să se facă „până la începerea cercetării judecătorești" pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și să aibă în vedere toate faptele reținute în sarcina inculpatului în actul de sesizare. Nu sunt aplicabile dispozițiile CPP în cazul în care inculpatul nu recunoaște fapta așa cum a fost reținută prin rechizitoriu. Autorul consideră că, în mod greșit, s-a aplicat procedura simplificată în acele situații în care inculpatul nu a recunoscut forma de vinovăție cu care a acționat, chiar dacă (sau cu atât mai mult, din perspectiva problemei abordate)

instanțele au respins cererea de schimbare a încadrării juridice într-o infracțiune ce este comisă cu altă formă de vinovăție [2, pp. 981-982].

Următoarea lucrare, cea a notoriului savant, THEODORU, Gr., redă poziția, că cercetarea judecătorească are ca obiect, în primul rând, readministrarea probelor care au fost strânse în cursul urmăririi penale, ca cerință a principiului nemijlocirii ședinței de judecată, în scopul perceperii directe, nemijlocite a probelor de către instanța de judecată; nu este însă o simplă reproducere a probelor, ci o administrare a lor în noi condiții de către instanța de judecată, cu participarea procurorului și a părților, sub controlul publicului asistent. CtEDO s-a pronunțat în mai multe cauze că nu se poate pronunța condamnarea dacă judecătorii nu au avut ocazia să asculte nemijlocit persoanele pe ale căror declarații își întemeiază hotărârea. În al doilea rând, cercetarea judecătorească are ca obiect administrarea oricăror probe necesare în vederea lămuririi cauzei sub toate aspectele, atât administrarea probelor strânse în cursul urmăririi penale, cât și administrarea probelor noi se realizează prin mijloace de probă legale, obținute prin procedeele probatorii corespunzătoare caracterului public, oral și contradictoriu al judecății [26, p. 581-582].

O altă lucrare științifică trecută în revistă aparține autorului MATEUȚ, Gh., care pune în evidență mai multe aspecte relevante ale judecării cauzelor penale în instanța de fond. În acest sens, ne raliem poziției autorului că, cu toate că dezbaterile judiciare caracterizează judecata în oricare din etapele ei, atât în procedura comună, cât și în procedurile speciale, ele se particularizează în mod deosebit în cazul judecății în prima instanță, datorită trăsăturilor specifice, având ca obiect însăși soluționarea, în conformitate cu legea și cu adevărul, a acțiunii penale și a acțiunii civile puse în mișcare în cursul urmăririi penale sau în cursul judecății și exercitate în fața instanței de judecată. Ele sunt obligatorii [17, p. 126-127].

La publicațiile științifice vizând tema studiului de față, pot fi raportate, fără de echivoc, și cercetările savantului VOLONCIU, N., care afirmă că, deși în virtutea principiului contradictorialității părțile beneficiază de drepturi procesuale egale, în realitate, sub aspectul pozițiilor în care se plasează, între acuzare și apărare există un dezechilibru. Din punct de vedere social, între cel care a încălcat legea comițând fapte dintre cele mai grave și reprobabile și cel care îl acuză, există o diferență, care se manifestă atât pe planul aprecierii opiniei publice, cât și în conștiința și convingerea judecătorului. Tocmai pentru a contrabalansa acest dezechilibru, se admite unanim că inculpatului trebuie să i se dea un drept pe care nu îl are nici o altă parte și care constă în

acordarea ultimului cuvânt. În felul acesta, cele arătate de inculpat în încheiere vin să influențeze în ultimul rând convingerea judecătorului, nesuprapunându-se peste acest element de convingere nici o altă influență ulterioară [37, p. 212-213].

În continuare, relevăm faptul că în ceea ce privește judecarea cauzelor penale în procedura simplificată, în patrimoniul doctrinar al Federației Ruse întâlnim lucrări de o reală valoare științifică. Avem în vedere teza de doctor în drept a cercetătoarei DNEPROVSCAIA, M. A., un studiu valoros datorită identificării temeiurilor și condițiilor aplicării procedurii vizate. Autoarea opinează că temeiurile sunt determinate de condiții, respectarea acestora făcând posibilă aplicarea procedurii simplificate [39, pp. 60-61].

În perimetrul stabilirii temeiurilor, condițiilor și particularităților procedurii simplificate a recunoașterii vinovăției se înscriu și lucrările cercetătorului PETRUHIN, I. L., care pe bună dreptate susține, că termenul examinare înglobează și partea pregătitoare a ședinței de judecată, și darea sentinței. În context, este cert că inculpatul nu renunță de la aceste componente ale judecării cauzei [41, p. 26].

În concluzie, la investigarea laturii doctrinare în cadrul acestui capitol, au fost constatate că marea parte a problemelor, legate de apariția, consolidarea și dezvoltarea concepțiilor juridico-științifice privind aplicarea procedurilor simplificate, legate de esența și conținutul acestora în procesul penal rămân, până la momentul de față fie necercetate, fie cercetate insuficient.

În așa fel au fost propuse următoarele concluzii: 1) sinteza legislației procesual-penale indică asupra faptului că legiuitorul nu a acordat întotdeauna atenția cuvenită reglementării instituției judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, fapt care-și lasă amprenta interpretării științifice contradictorii a acestui subiect; 2) subiectul judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală a fost abordat de către autorii din Republica Moldova mai modest în comparație cu lucrările din acest domeniu din alte state; 3) nu putem nega realizările pozitive ale doctrinei din România și Federația Rusă în materia judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, fiind vorba despre lucrările mai multor savanți notorii, cunoscuți în întreaga lume pentru contribuțiile pe care le-au avut în materia dreptului procesual penal, având, astfel la îndemână un enorm potențial intelectual; 4) discuțiile aprinse în jurul raționalității fixării și reglementării normative a judecării cauzelor în baza probelor administrate la urmărirea penală sunt generate, în mare parte, de nivelul redus al tehnicii legislative privind expunerea art. 364^1 CPP RM; 5)

eficacitatea administrării actului de justiție constă în mare măsură în celeritatea cu care drepturile și obligațiile consfințite prin hotărârile judecătorești intră în circuitul juridic, asigurându-se astfel stabilitatea raporturilor juridice deduse judecății.

Capitolul 2, întitulat „Condițiile, procedura de inițiere și ordinea desfășurării ședinței de judecată în cadrul procedurii abreviate” încorporează patru paragrafe: 2.1. Condițiile judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; 2.2. Procedura de inițiere a judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; 2.3. Ordinea desfășurării ședinței de judecată la examinarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; 2.4. Concluzii la Capitolul 2.

În conținutul primului paragraf se pune accentul pe zelul de interpretări în latura conținutului temeiurilor și condițiilor aplicării procedurii simplificate a examinării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, fiind evidențiată necesitatea delimitării conceptelor de temei și condiție, și particularitățile inițierii acestei proceduri. Următorul paragraf evidențiază procedura și efectele admiterii procedurii simplificate a judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, analizează cadrul legal în vigoare referitor la procedura vizată. Aici este, de asemenea, relevat rolul instanței de judecată în aplicarea corectă a normelor procesuale privind procedura simplificată în cazul recunoașterii învinuirii, în condițiile în care cererea inculpatului de a beneficia de dispozițiile de favoare, urmare a recunoașterii integrale a faptelor reținute în sarcina sa, trebuie să fie cenzurată de către instanță, în urma unei proceduri contradictorii, având punctele de vedere ale procurorului și ale celorlalte părți implicate în procedura respectivă. În al treilea paragraf este determinată ordinea desfășurării ședințelor de judecată și condițiile generale ale judecării cauzelor penale în cazul procedurii abreviate.

Este necesar să atragem atenția asupra faptului că una dintre disfuncționalitățile majore ale justiției naționale este lipsa de celeritate în soluționarea cauzelor penale. Întrucât procedurile judiciare se dovedesc deseori formalist costisitoare și de lungă durată, s-a conștientizat faptul că eficacitatea administrării actului de justiție constă în mare măsură în celeritatea cu care drepturile și obligațiile consfințite prin hotărârile judecătorești intră în circuitul juridic, asigurându-se astfel stabilitatea raporturilor juridice deduse judecății.

Prin reformarea Codului de procedură penală, s-a urmărit ca obiectiv esențial, crearea în materia procedurii penale a unui cadru legislativ modern care să corespundă pe deplin imperativelor funcționării unei justiții moderne [11]. Or, în legătură cu democratizarea tuturor sferelor vieții sociale, Republica Moldova și-a creat propria legislație procesual-penală ajustată standardelor europene. Sistemul nostru de drept a fost adaptat în spiritul Declarației Universale a Drepturilor Omului, au fost ratificate acorduri, convenții internaționale, desfășurându-se intensiv procesul de armonizare a legislației naționale la normele internaționale corespunzătoare. Iar omul, în relațiile sale juridice cu statul participă în calitate de subiect egal în drepturi și nu în calitate de obiect al activității statului [7, p. 271; 9, p. 4].

Totuși, concepută inițial ca o instituție cu caracter mixt (specific care se menține și la moment de altfel), în cuprinsul căreia se regăsesc atât dispoziții de drept material (art. 364^1 alin. (8) CPP RM, ce vizează limitele de pedeapsă), cât și norme de drept procedural (articolul în ansamblu), reglementarea procedurii simplificate a judecății, examinată în evoluția normelor, determină concluzia că legiuitorul a consolidat poziția acestei proceduri speciale în construcția juridică a procesului penal, transformând-o într-o modalitate eficientă de respectare a principiilor legalității, prezumției de nevinovăție, aflării adevărului și caracterului echitabil al procesului penal.

Legea în alin. (1) art. 364^1 CPP instituie trei cerințe de formă: recunoașterea săvârșirii faptelor indicate în rechizitoriu, solicitarea ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și mențiunea că nu se solicită administrarea de noi probe. În sprijinul posibilității de a modifica încadrarea juridică vine și Decizia Curții Constituționale a RM, care reține, că instanței de judecată îi revine sarcina încadrării juridice a faptelor și nu este obligată să adopte încadrarea dată de către procuror [6].

Pentru a fi aplicată procedura simplificată de judecată, recunoașterea vinovăției trebuie să se facă „până la începerea cercetării judecătorești” și să aibă în vedere toate faptele reținute în sarcina inculpatului în actul de sesizare. Nu sunt aplicabile dispozițiile CPP în cazul în care inculpatul nu recunoaște fapta așa cum a fost reținută prin rechizitoriu.

Procedura abreviată nu va fi aplicabilă atunci când inculpatul recunoaște fapta în materialitatea ei, nu însă și forma de vinovăție cu care procurorul consideră că fapta a fost comisă (de pildă, inculpatul acuzat de infracțiunea de omor recunoaște că a lovit victima în cap cu un topor, dar arată că doar a vrut să o sperie, negând intenția de omor prin faptul ca lovitura aplicată a fost ușoară).

Se arată că în mod greșit s-a aplicat procedura simplificată în acele situații în care inculpatul nu a recunoscut forma de vinovăție cu care a acționat, chiar dacă (sau cu atât mai mult, din perspectiva problemei abordate) instanțele au respins cererea de schimbare a încadrării juridice într-o infracțiune ce este comisă cu altă formă de vinovăție [2, pp. 981-982].

Conform art. 364^1 alin. (1) CPP RM, inculpatul poate solicita judecarea cauzei conform procedurii simplificate printr-un înscris autentic. Prin înscris autentic se va înțelege înscrisul întocmit și semnat de inculpat, necondiționat și definitiv, fără intervenția vreunui organ de stat, exprimat în ședința de judecată, producător de consecințele arătate în art. 364^1 CPP RM.

Din economia prevederilor alin. (3) art. 364^1 CPP RM desprindem că în înscrisul autentic inculpatul trebuie să specifice că probele sânt cunoscute, le înțelege conținutul și asupra lor nu are careva obiecții [5, pp. 283-284]. E de reținut, că prin înscris autentic, înțelegem acel înscris întocmit cu solemnitățile cerute de lege, și anume, acest înscris trebuie, în mod obligatoriu, să fie întocmit de către însuși inculpat. Astfel, că sub aspectul forței probante, înscrisul autentic face credință despre datele expuse în el și se bucură de prezumția de validitate. Mai mult decât atât, având în vedere și conținutul declarației, reiese că aceasta trebuie să fie expresă și neechivocă.

Ținem să accentuăm că conform art. 364^1 alin. (1) CPP RM, recunoașterea celor săvârșite de inculpat vizează totalitatea faptelor reținute în rechizitoriul. Recunoașterea parțială, constând fie în recunoașterea săvârșirii faptei în alte împrejurări sau în altă calitate, fie în recunoașterea doar a unor fapte din cele descrise în rechizitoriul, face inaplicabilă procedura simplificată.

Nu sunt aplicabile dispozițiile art. 364^1 CPP RM în condițiile în care, deși inculpatul a recunoscut fapta reținută în sarcina sa, a contestat cuantumul prejudiciului produs prin comiterea acesteia, cuantum ce reprezintă element al variantei calificate a infracțiunii comise. De exemplu, în cazul unor infracțiuni de furt, contestarea bunurilor sustrase ori a cuantumului prejudiciului exclude aplicarea dispozițiilor art. 364^1 CPP RM, deoarece recunoașterea nu este integrală, iar încadrarea juridică a faptelor se raportează la criteriul valorii prejudiciului.

Nu pot fi aplicate dispozițiile art. 364^1 CPP RM în privința inculpatului în cazul când ultimul invocă ilegalitățile comise de către organul de urmărire penală sub prisma art. 94 CPP RM, contestând o parte din probele administrate în faza de urmărire penală pe care se întemeiază rechizitoriul.

Suficiența probatoriului urmează să fie examinată de judecător sub aspectul concludenței, pertinenței și utilității probelor acumulate, deoarece

regula potrivit căreia mijloacele de probă obținute în mod ilegal nu pot fi folosite în procesul penal în cadrul oricărei proceduri, fie că e generală sau specială.

Insuficiența probatoriului nu poate fi complinită sau acoperită prin declarația inculpatului de recunoaștere a faptelor. Când această condiție nu este îndeplinită, instanța va respinge cererea de judecare a cauzei în procedura simplificată. În situația în care insuficiența probatoriului se constată abia cu prilejul deliberării, cauza va fi repusă pe rol și judecată în procedura generală [13].

Din prevederile art. 364^1 alin. (4) CPP RM rezultă că procedura simplificată este aplicabilă doar, dacă din probele administrate în cursul urmăririi penale reiese că faptele inculpatului sunt stabilite și sunt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse. Din conținutul acestei norme desprindem că aplicarea procedurii simplificate este posibilă numai atunci când din probele administrate în cursul urmăririi penale rezultă că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat [13; 28, p. 30].

În urma analizei au fost propuse următoarele concluzii: 1) o particularitate definitorie a acestei proceduri este aplicabilitatea în procesele penale privind toate categoriile de infracțiuni, inclusiv cele pentru săvârșirea cărora este prevăzută detențiunea pe viață; 2) una dintre distincțiile dintre procedura generală și cea simplificată constă în caracterul de excepție de la principiul nemijlocirii și contradictorialității a celei din urmă; 3) pentru examinarea cauzei în procedura simplificată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, sunt necesare temeiuri, anumite circumstanțe determinante, care vor figura în calitate de premise pentru aplicarea acesteia și condiții, adică concursul de circumstanțe, a căror respectare determină, în mod direct, aplicarea sau refuzul de a aplica această procedură; 4) procedura de la art. 364^1 CPP RM nu este aplicabilă în cazul în care inculpatul recunoaște numai o parte dintre faptele reținute în actul de sesizare; 5) nu este aplicabilă procedura simplificată când inculpatul recunoaște fapta în materialitatea ei, nu însă și forma de vinovăție cu care procurorul consideră că a fost comisă fapta.

În cadrul ***Capitolului 3 cu titlul „Caracteristica etapelor judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală”*** este constituit din cinci paragrafe: 3.1. Punerea pe rol a cauzei penale și partea pregătitoare a ședinței la examinarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; 3.2. Cercetarea judecătorească în cadrul examinării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; 3.3.

Specificul dezbaterilor judiciare și ultimului cuvânt al inculpatului în cadrul judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; 3.4. Deliberarea și adoptarea sentinței în cadrul judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; 3.5. Concluzii la Capitolul 3.

Aici acordăm atenție corespunzătoare mai multor „componente” care sunt întâlnite și aplicate cu ocazia judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală: particularitățile punerii pe rol a cauzei penale și partea pregătitoare a ședinței la examinarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; analiza volumului cercetării judecătorești și a acțiunilor procesuale efectuate în cadrul acesteia în cazul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Nu în ultimul rând, trecem în revistă și specificul dezbaterilor judiciare, ultimului cuvânt al inculpatului, deliberării și adoptării sentinței în cadrul judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Potrivit textului legal, judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală poate fi inițiată începând cu punerea pe rol a cauzei penale în ședința preliminară, până la încheierea părții pregătitoare a ședinței de judecată când, după caz, sânt formulate și soluționate cererile și demersurile părților. Cererea cu solicitarea în cauză trebuie să emane de la inculpat. Cererea o poate iniția și apărătorul lui, însă înscrisul autentic se va întocmi personal de inculpat. Dacă o asemenea cerere nu este declarată, președintele ședinței, în temeiul alin. (3), din oficiu, trebuie să explice inculpatului dreptul și procedura de judecare a cauzei penale în ordinea art. 364^1 CPP RM, despre care se va reflecta în procesul verbal al ședinței de judecată.

Procedura abreviată a judecății în cazul recunoașterii învinuirii are la bază o recunoaștere de vinovăție. Reglementarea procedurii în mai multe texte, intercalate printre alte dispoziții procesuale, reprezintă opțiunea legiuitorului de a prezenta „în oglindă” desfășurarea celor două proceduri de judecată: cea de drept comun, în care faza cercetării judecătorești se caracterizează, de regulă, prin administrarea de probe, soluțiile pronunțate fiind rezultatul evaluării probelor administrate în cauză, și procedura simplificată, în care faza cercetării judecătorești este limitată la administrarea probei cu înscrisuri [2, p. 977].

În cadrul cercetării judecătorești se desfășoară o activitate asemănătoare cu cea de la cercetarea penală din cursul urmăririi penale, dar în alte condiții procedurale. Activitatea este asemănătoare, deoarece se administrează probe pentru lămurirea faptelor și împrejurărilor cauzei sub toate aspectele; în acest scop se folosesc procedeele probatorii ca ascultarea și confruntarea unor

persoane, obținerea de relații scrise, de înscrisuri, verificarea de mijloace materiale de probă, efectuarea de expertize; este de aceea justificată denumirea de „cercetare judecătorească”.

Condițiile diferite în care se desfășoară cercetarea judecătorească se referă în primul rând la autoritatea judiciară și persoanele care iau parte la efectuarea ei. Într-adevăr, cercetarea judecătorească este condusă de către instanța de judecată, care o și efectuează, dar la această activitate participă procurorul, părțile și apărătorii lor, ceea ce creează condiții mai bune pentru administrarea legală, completă și corectă a probelor față de urmărirea penală, unde nu ia parte decât organul de urmărire penală. În al doilea rând, principiul contradictorialității impune ca la administrarea probelor să aibă posibilitatea de intervenție toate persoanele care participă la judecată: judecători, procuror, părți, apărători, ceea ce presupune o verificare completă și obiectivă a probelor, sub toate aspectele necesare cunoașterii tuturor faptelor și împrejurărilor cauzei [26, p. 581].

Dezbaterile judiciare reprezintă etapa în care se manifestă în plenitudinea lor principiile specifice judecății (publicitate, oralitate și contradictorialitate), confruntându-se în mod direct și nemijlocit funcțiile procesuale fundamentale: apărarea, acuzarea și jurisdicția. Astfel, cu ocazia dezbaterilor, procurorul și părțile prezintă instanței legal compuse, punctele de vedere ale învinuirii și apărării asupra fondului cauzei penale, acordând apoi instanței posibilitatea să surprindă din argumentele aduse adevărul și soluția ce trebuie dată în cauză. Numai în acest fel, din disputa publică, orală și contradictorie a învinuirii și apărării atât în latura penală cât și în latura civilă a cauzei, se creează premisa pentru obținerea unei soluții legale și temeinice [17, p. 126]. Fiind punctul culminant al procesului, concluziile lor trebuie să se refere la existența sau inexistența infracțiunii, săvârșirea ei de către inculpat, răspunderea penală și civilă a acestuia [15, p. 450].

După încheierea dezbaterilor judiciare și a ultimului cuvânt al inculpatului, instanța trebuie să treacă la deliberare, menită să rezolve cauza penală, ca după aceasta să pronunțe sentința judecătorească. Prin urmare, instanța este obligată să-și desfășoare activitatea în două etape consecutive, respectiv etapa deliberării (când judecătorul sau completul de judecată elaborează sentința recurgând la un complex de acțiuni analitice) și etapa adoptării (când judecătorul sau instanța de judecată îi conferă forma prevăzută de norma procesual penală) [4, p. 352].

Deliberarea constituie actul final al judecății în urma căreia instanța dă o hotărâre privind rezolvarea cauzei [15, p. 453]. Deliberarea primei instanțe de

judecată este supusă, sub aspectul procedurii regulilor comune. Ea prezintă particularități doar în ceea ce privește obiectul și ordinea în care aceasta se abordează de către judecată [20, pp. 667-668; 21, pp. 730-731; 16, pp. 138-140; 24, pp. 713-715]. Deliberarea fiind sfătuirea completului de judecată, adică o operațiune exclusivă a acestuia și liberă de orice influență și intervenție, nu poate fi decât secretă [19, p. 170].

Întrucât problematica supusă deliberării este foarte extinsă, legea a făcut inventarierea ei, indicând aspectele privitoare la rezolvarea laturii penale a cauzei și enunțând principalele chestiuni care urmează să capete o soluționare referitor la celelalte implicații (rezolvarea acțiunii civile, plata cheltuielilor judiciare etc.) [37, p. 215].

Sentința este actul justiției penale, emis în numele legii de instanța de fond, adoptată în urma dezbaterilor judiciare, pronunțată în ședință publică, având ca sarcină soluționarea cauzei penale, care răspunde la întrebările ce vizează atât vinovăția inculpatului, tipul și mărimea pedepsei cât și încetarea procesului penal - pronunțând după caz condamnarea sau încetarea procesului penal, incluzând, de asemenea și întrebările ce vizează soluționarea acțiunii civile, a măsurilor preventive, soarta probelor materiale, cheltuielile judiciare [33, p. 97].

În urma analizei au fost trasate următoarele concluzii: 1) judecata în prima instanță este etapa inițială și obligatorie a judecății, fără de care nu se poate realiza actul de justiție; 2) procedura de desfășurare a cercetării judecătorești în ipoteza recunoașterii învinuirii este caracterizată prin simplitate, activitățile derulate fiind împărțite în două mari categorii: activități obligatorii (audierea inculpatului, consemnarea concluziilor procurorului, persoanei vătămate și ale celorlalte părți) și activități eventuale (administrarea de probe cu înscrisuri, schimbarea încadrării juridice); 3) în procesul judecării cauzei în procedură simplificată pot fi examinate și anumite circumstanțe ce caracterizează persoana inculpatului, care pot fi luate în calcul de instanță la individualizarea pedepsei; 4) în cazul procedurii abreviate a judecării cauzei este admisă o cercetare judecătorească, în anumite limite, în vederea dării unei sentințe legale, întemeiate și motivate. Constatăm existența unei „micro-cercetări”, desfășurarea căreia depinde de voința instanței și a părților în virtutea caracterului dispozitiv al normei vizate. Instanța de judecată va efectua o cercetare judecătorească simplificată, iar declarația inculpatului luată în acest cadru constituie mijloc de probă; 5) după deschiderea procedurii sumare, instanța poate încuviința inculpatului, persoanei vătămate, părții civile sau

părții responsabile civilmente numai administrarea probei cu înscrisuri, singura probă ce poate fi administrată.

Capitolul 4, cu genericul „Instituția judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală în sistemul procedurilor simplificate. aspecte de drept comparat” pune la dispoziție informații exhaustive în privința locului instituției judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală în dreptul procesual penal comparat prin cele patru paragrafe pe care le conține: 4.1. Conceptul și sistemul procedurilor speciale și al procedurilor simplificate în procesul penal; 4.2. Aspecte de drept comparat privind judecarea cauzelor penale în proceduri simplificate; 4.3. Deosebiri și asemănări între judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și alte proceduri speciale și simplificate ale procesului penal; 4.4. Concluzii la Capitolul 3.

În cadrul acestui capitol am constatat că activitatea și actele procesuale și procedurale care formează conținutul procesului penal și care sunt necesare desfășurării acestuia, ca și structură și sistematizarea acestor activități și acte, sunt reglementate prin dispoziții cuprinse atât în partea generală cât și în partea specială a CPP, constituind procedura obișnuită sau de drept comun a procesului penal.

De asemenea, am cercetat următoarele varietăți ale procedurilor accelerate, întâlnite în practica judiciară a mai multor state: 1) procedurile, desfășurate în temeiul principiului raționalității urmăririi penale (suspendarea condiționată a urmăririi penale; amenda în baza acordului părților); 2) procedura sumară (forma protocolară, aducerea imediată, ordonanța judiciară; citarea nemijlocită în instanță) și procedura în fața judecătorului (specifică pentru statele din sistemul de drept anglo-saxon); 3) acordurile, tranzacțiile (acordul privind recunoașterea vinovăției; tranzacțiile privind simplificarea procedurii de judecată; acordurile de mediere etc.). Aici am făcut referire și la locul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală în sistemul procedurilor simplificate.

Activitatea și actele procesuale și procedurale care formează conținutul procesului penal și care sunt necesare desfășurării acestuia, ca și structură și sistematizarea acestor activități și acte, sunt reglementate prin dispoziții cuprinse atât în partea generală cât și în partea specială a CPP, constituind procedura obișnuită sau de drept comun a procesului penal [10, p. 367]. Astfel, în cadrul unui proces penal unic, pot exista proceduri care diferențiază între ele după gradul de complexitate a formelor procesuale.

Conducându-ne de această regulă, am putea stabili o mulțime de forme procesuale. Astfel, deosebirile de procedură pe diferite categorii de cauze pot să se manifeste în ce privește competența și componența instanței, prin cercul de garanții acordate unor persoane și un șir de alte criterii [27, p. 86]. Despre diferențiere poate fi vorba numai atunci când în sistemul procesului penal sunt proceduri, care esențial se deosebesc între ele după complexitatea formei procesuale. Dacă această deosebire este esențială, se poate de judecat în baza deosebirilor care în mod calitativ disting o procedură specială de cea obișnuită [38, pp. 23-27]".

Procedura sumară, în sens îngust, este specifică pentru statele din sistemul de drept anglo-saxon, de obicei, SUA și Marea Britanie. Ea se aplică, de regulă, la examinarea infracțiunilor neînsemnate, a celor care nu prezintă pericol pentru societate, sau în privința faptelor unde este posibilă aplicarea ordinii alternative în coraport cu examinarea cauzei în judecată. Procedurii sumare îi este caracteristică absența mai multor etape: transmiterea în judecată, partea pregătitoare, formarea juriilor, formularea de către părții a propriilor poziții etc. Cercetarea judecătorească începe cu clarificarea faptului dacă inculpatul își recunoaște vinovăția. Dacă acesta își neagă vinovăția, apoi judecarea cauzei se desfășoară în deplin volum, conform procedurii generale. În ipoteza în care el recunoaște învinuirea ce i se aduce, cercetarea judecătorească nu are loc, judecarea cauzei fiind legată, în acest caz, doar de chestiunile ce țin de aplicarea măsurii de pedeapsă [40, p. 29].

Pe bună dreptate susținem, că procedura specială este definită ca totalitatea normelor de drept procesual penal, prin care se derogă de la procedura de drept comun prin care se instituie, pentru anumite cauze penale, parțial, o altă desfășurare a procesului penal. Astfel, o procedură specială este acea procedură care stabilește o ordine procesuală calitativ nouă de soluționare a unui litigiu penal.

Multiple variante ale acordurilor (tranzacțiilor) privind simplificarea procedurilor judiciare întâlnim și în statele sistemului de drept romano-german (Germania, Italia, Spania, Federația Rusă etc.). Materializarea anumitor forme specifice ale procedurilor simplificate în aceste țări a fost determinată de tradițiile continentale ale procesului penal, acestuia fiindu-i specifice importanța primordială a normelor stabilite legislativ, și nu precedentul judiciar [42, p. 132]. Din acest considerent, „acordurile" privind procedurile simplificate reglementate în procesul penal al acestor state oferă părților mai puțină „libertate", sunt reglementate „mai dur" și sunt, de cele

mai frecvente ori, legate de diverse alternative, variante de simplificare, reducere a cercetării judecătorești.

Ele pot fi divizate, condiționat, în două categorii de acorduri: a) prima varietate se caracterizează printr-un grad avansat de disponibilitate, fiind legat de tratativele părților, de însuși conținutul procedurii simplificate, de volumul învinuirii aduse, ceea ce o apropie, semnificativ, de acordul de recunoaștere a vinovăției din sistemul de drept anglo-saxon; b) a doua varietate a acordurilor presupune doar posibilitatea aplicării procedurii simplificate, ceea ce garantează, din start, un anumit grad de diminuare a pedepsei aplicate inculpatului care și-a recunoscut vinovăția [40, p. 33-34].

La prima varietate (categorie) se atribuie tranzacţiile din procesul penal german (Absprachen), care reprezintă acorduri de simplificare a cercetării judecătorești în schimbul încetării urmăririi penale pe anumite capete de învinuire sau al reducerii limitelor de pedeapsă. Aici, în cadrul fazei prejudiciare au loc negocieri între apărare și acuzare referitor la reducerea volumului concluziilor de învinuire, iar în instanță – între apărare și instanță, cu referire la reducerea gradului de pedeapsă. În rezultatul negocierilor, învinuitul, inculpatul poate susține sau renunță de la cererea de a examina anumite probe sau își recunoaște vinovăția, contribuind, în acest fel, la reducerea volumului cercetării judecătorești.

La categoria vizată poate fi catalogată și varianta simplificării procesului de judecată conform CPP spaniol (conformidad), prevăzută și aplicată în cazul infracțiunilor pentru care acuzarea poate solicita aplicarea unei pedepsei cu închisoare sub șase ani. Inculpatul își exprimă acordul cu învinuirea expusă în rechizitoriu la finalizarea urmăririi penale, fie în cadrul părții pregătitoare a ședinței de judecată, ori după examinarea cauzei de către Curtea cu juraţi. Acest fapt determină anumite modificări în structura și conținutul cercetării judecătorești, generând cercetarea accelerată a probelor. Acordul este materializat prin prisma negocierilor acuzării și apărării privind limitarea volumului concluziilor de învinuire. Această procedură simplificată din procesul penal spaniol nu reprezintă, în esență, o recunoaștere a vinovăției, judecătorul având posibilitatea a pronunța o sentință de achitare în lipsa probelor convingătoare puse la dispoziție de către partea acuzării [43, pp. 36-37; 40, pp. 34-35].

Și procesului penal italian îi este specifică o procedură accelerată (guidizio abbreviato), ea fiind aplicată în privința tuturor categoriilor de dosare, cu excepția cauzelor în care inculpatul poate fi sancționat cu detențiune pe viață. Aici, la finalizarea urmăririi penale, învinuitul, din propria inițiativă, având

avizul favorabil al procurorului, solicită examinarea cauzei în procedură simplificată. În cazul dat, cauza este examinată de către judecător în cadrul ședinței preliminare în baza materialului probator prezentat de acuzare. La pronunțarea sentinței de condamnare, legea prevede posibilitatea reducerii măsurii de pedeapsă cu o treime.

În urma analizei au fost specificate următoarele concluzii: 1) deosebirile de procedură pe diferite categorii de cauze pot să se manifeste în ce privește competența și componența instanței, prin cercul de garanții acordate unor persoane și un șir de alte criterii; 2) legislația procesual-penală conține dispoziții aplicabile în mod obișnuit în rezolvarea oricărei cauze penale, care alcătuiesc procedura de drept comun sau procedura obișnuită. Normele juridice care alcătuiesc procedurile speciale au o arie limitată de aplicare și constituie derogări de la procedura obișnuită, care reprezintă cadrul normal al desfășurării procesului penal; 3) procedura specială este un complex de norme de drept procesual penal, care instituie, pentru anumite cauze penale, o desfășurare a procesului penal parțial diferită de procedura obișnuită; 4) între procedura obișnuită și procedura specială legiuitorul trebuie să aibă în vedere următoarele: în primul rând, să stabilească cu precizie cauzele în care se aplică procedura specială, normele derogatorii fiind de strictă interpretare; să prevadă normele derogatorii de la procedura obișnuită, astfel încât să dea formă unei proceduri speciale, și nu numai unor elemente de derogare; în fine, să precizeze că acolo unde nu se derogă se aplică normele procedurii obișnuite; 5) procedurile simplificate trebuie să se deosebească de cele obișnuite nu prin anumite simplificări unice și separate, care nu influențează calitativ procedura, dar ele trebuie să fie esențial simplificate.

CONCLUZII GENERALE ŞI RECOMANDĂRI

Rezultatele științifice obținute ca urmare a cercetărilor efectuate s-au reflectat în: identificarea criteriilor necesare aplicării procedurii judecării cauzelor pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală [27, pp. 87-88]; determinarea esenței, conținutului și particularităților judecării cauzelor pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală [28, pp. 29-31; 33, pp. 98-100]; argumentarea corespunderii judecării cauzelor pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală principiilor fundamentale ale procesului penal [28, pp. 32-33; 33, pp. 96-97]; justificarea concluziilor privind deosebirile și asemănările între judecarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și alte proceduri simplificate aplicate în procesul penal [32, pp. 155-156]; determinarea gradului de nemijlocire a examinării probelor în cadrul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală [31, pp. 52-53]; identificarea propunerilor complexe privind eficientizarea activității instanțelor de judecată în cazul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală [31, p. 49-51].

Rezultatele analizei legislației procesual-penale, a teoriei și practicii judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, au determinat formularea următoarelor concluzii:

1. Procedura de judecată în cazul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală este o opțiune a inculpatului și devine o obligație pentru instanța de judecată doar la cererea acestuia și în măsura în care sunt îndeplinite condițiile impuse de lege [28, p. 32].

2. Aplicabilitatea procedurii simplificate este facultativă, lăsată într-o primă etapă la latitudinea inculpatului, care poate opta între procedura de drept comun sau procedura simplificată. În cazul în care opțiunea sa vizează procedura simplificată, manifestarea sa de voință nu conduce în mod automat la admiterea cererii, ea trebuie dublată de aprecierea instanței cu privire la îndeplinirea condițiilor impuse de art. 364^1 alin. (4) CPP RM.

3. Confuziile din doctrină, dar și din practică, demonstrează că introducerea acestei instituții în Republica Moldova urma să fie precedată nu numai de o definire clară a acestui concept, ci și de o descriere cât mai exhaustivă a condițiilor de aplicare a procedurii de judecare a cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și cerințelor față de validitatea și legalitatea acestei proceduri.

4. Instituția reglementată de art. 364^1 CPP RM ușurează programul supraîncărcat, volumul mare de lucru, fiind una dintre cele mai mari și

importante probleme pe care procedura judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală o poate soluționa.

5. Sentința pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală reprezintă un act al justiției penale adoptat în numele legii de către prima instanță, prin care pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală se recunoaște vinovăția inculpatului în comiterea faptei incriminate cu stabilirea unei pedepse mai blânde sau cu încetarea procesului penal conform secțiunilor legii.

Luând în calcul concluziile expuse supra, în scopul îmbunătățirii procedurii de judecare a cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, dar și pentru perfecționarea legislației procesual penale la acest compartiment, înaintăm următoarele ***recomandări*** cu titlu de lege ferenda:

1. Redarea textului art. 364^1 alin. (1) în următoare redacție: „În cadrul ședinței preliminare sau până începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate solicita ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, iar dacă nu este asemenea solicitare, instanța îl întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.”.

2. Redarea textului art. 364^1 alin. (2) în următoarea redacție: „Judecata nu poate avea loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, decât dacă inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și nu solicită administrarea de noi probe cu excepția probelor cu înscrisuri ce caracterizează persoana inculpatului și se referă la latura civilă.”.

3. Completarea art. 364^1 cu alin. (2^1) cu următorul conținut: „În cazurile prevăzute la alin. (1), dacă inculpatul este minor, este necesar și acordul reprezentantului său legal.”.

4. Completarea art. 364^1 cu alin. (2^2) cu următorul conținut: „Judecarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală se efectuează în conformitate cu prevederile Titlului II, Capitolele I, II și III din partea specială a CPP, cu derogările specificate în prezentul articol.”.

5. Redarea textului art. 364^1 alin. (3) în următoare redacție: „Instanța explică inculpatului, până la adoptarea încheierii privind judecarea pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, consecințele admiterii cererii înaintate, apoi acordă cuvântul procurorului, părții vătămate și celorlalte părți asupra cererii formulate.”.

Avantajul și valoarea elaborărilor propuse. Sub aspect teoretico-practic, s-a argumentat necesitatea aplicării unei proceduri simplificate în

activitatea de judecare a cauzelor penale, în special dacă e să luăm în calcul creșterea continuă a numărului de infracțiuni, suprasolicitarea și supraîncărcarea instanțelor de judecată, precum și cheltuielile exagerate suportate de stat în sfera realizării actului de justiție.

De asemenea, a fost realizată o generalizare complexă pe segmentul judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, cu implicații profunde asupra esenței, conținutului, condițiilor și importanței acesteia, au fost propuse soluții în rezolvarea problemelor și în depășirea dificultăților cu care se confruntă instituția vizată.

Întregul spectru de propuneri, înaintate în rezultatul examinării complexe a normelor de procedură penală și a practicii judiciare, poate fi direcționat spre perfecționarea reglementărilor din sfera judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Ele mai pot fi utile și în sistematizarea concepțiilor teoretice și formarea unui concept unic privind judecarea cauzelor pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Luând în considerație cele expuse, este evident faptul că lucrarea a contribuit la soluționarea unei probleme științifice importante în materia procesului penal, ce rezidă în conceptualizarea instituției judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, urmărindu-se relevarea specificului normelor de procedură penală din acest domeniu, fapt care a contribuit la eficientizarea acestei forme simplificate de judecare din procesul penal al RM.

Planul cercetărilor de perspectivă la tema lucrării. Rezultatele obținute cu ocazia elaborării tezei de doctor, determină (condiționează) și direcțiile cercetărilor de perspectivă, aici fiind catalogate următoarele:

1) cercetarea evoluției istorice a instituției procedurilor simplificate;

2) efectuarea unor cercetări statistice aprofundate privind ponderea cauzelor judecate pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală în coraport cu cele judecate în procedură generală;

3) revizuirea și perfecționarea mecanismului de judecare a cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

BIBLIOGRAFIE

1. CAPE, E., NAMORADZE, Z. *Apărarea penală efectivă în Europa de Est*. Fundația Soros-Moldova. Chișinău, 2013. 276 p. ISBN 978-9975-79-808-2.
2. *Codul de procedură penală: comentariu pe articole*: art. 1-603. București: Ed. C.H. Beck, 2015. 1691 p. ISBN 978-606-18-0409-2.
3. COVALENCO, E., DOLEA, I. Cercetarea judecătorească. În: *Manualul judecătorului pentru cauze penale*. Chișinău, 2013, pp. 288-308. ISBN 978-9975-53-231-0.
4. COVALENCO, E., VIZDOAGĂ, T. Deliberarea și adoptarea sentinței. În: *Manualul judecătorului pentru cauze penale*. Chișinău, 2013, pp. 352-377. ISBN 978-9975-53-231-0.
5. COVALENCO, E., VIZDOAGĂ, T. Partea pregătitoare a ședinței de judecată. În: *Manualul judecătorului pentru cauze penale*. Chișinău, 2013, pp. 275-288. ISBN 978-9975-53-231-0.
6. *Decizia Curții Constituționale a RM nr. 40 din 08.05.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 48g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 364[1] din CPP (judecata în baza probelor administrate în faza de urmărire penală)* [on-line]. [citat 12.06.2018]. Disponibil: http://constcourt.md/ccdocview.php?l=ro&tip=decizii&docid=461
7. DOLEA, I. Considerente privind perspectiva utilizării, hotărârilor judecătorești ca izvor de drept în procesul penal. În: *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova.* 2003, Vol. I, pp. 269-271. ISBN 9975-70-248-8.
8. DOLEA, I. *Drepturile persoanei în probatoriul penal : conceptul promovării elementului privat*. Chișinău: Cartea Juridică, 2009. 416 p. ISBN 978-9975-9927-7-0.
9. DOLEA, I. Un nou concept în procedura penală. În: *Revista Națională de Drept.* 2003, nr. 4, pp. 4-6. ISSN 1811-0770.
10. DONGOROZ, V., KAHANE, S., ANTONIU, G. et. al. *Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român. Partea generală*. București: Editura Academiei Române; ALL Beck, 2003. Vol. V. 431 p. ISBN 973-655-356-6.
11. *Expunere de motive. Proiectul de Lege privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor*, p. 1. [online]. [citat 11.02.2019]. Disponibil: http://www.cdep.ro/proiecte/2010/400/10/1/em411.pdf
12. GUȚULEAC, V. *Tratat de drept contravențional***.** Chișinău, 2009. 318p. ISBN 978-9975-78-7390
13. *Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364[1] CPP de către instanțele judecătorești*", nr. 13 din 16.12.2013. [online]. [citat 31.05.2018]. Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=346
14. IUGAN, A. V. *Acordul de recunoaștere a vinovăției.* București: Ed. Universul Juridic, 2015. 282 p. ISBN 978-606-67-370-74.
15. JIDOVU, N. *Drept procesual penal*. București: Ed. C. H. Beck, 2007. 694 p. ISBN 978-973-115-161-8.
16. LARQUIER, J. *Procédure pénale.* Paris: Ed. Dalloz, 1997. 232 p. ISBN 2-247-02588-9.
17. MATEUȚ, Gh. *Procedura penală. Partea specială.* București: Ed. Lumina Lex, 1998. Vol. 2. 368 p. ISBN 973-588-079-2.
18. NEAGU, I., DAMASCHIN, M. *Tratat de procedură penală: În lumina noului Cod de procedură penală: Partea specială*. București: Universul Juridic, 2015. Vol. 2. 676 p. ISBN 978-606-673-385-4.
19. PĂVĂLEANU, V. *Drept procesual penal: Partea specială*. București: Ed. Lumina Lex, 2002. 636 p. ISBN 973-588-466-8.
20. PRADEL, J. *Droit pénal. Tome I., Procédure pénale*. Paris: Ed. Cujas, 1995. 868 p. ISBN 2-254-95410-5.
21. RASSAT, M. L. *Procédure pénale*. Paris: Presses Universitaires de France, 1995. 861 p. ISBN 2-13-046890-X.
22. *Recomandarea Comitetului Miniștrilor către statele membre privind simplificarea justiției penale*, nr. R 87 (18) din 17.09.1987 [online]. [citat 01.12.2018]. Disponibil: https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000016804e19f8
23. ROTARU, V. *Acordul de recunoaștere a vinovăției ca formă specială a procedurii penale:* Teză de doctor în drept. Chișinău, 2004. 149 p.

24. STEFANI, G., LEVASSEUR, G., BOULOC, B. *Procedure penale*. Paris: Dalloz, 2000. 978 p. ISBN 2-247-03323-7.
25. STERNIOALĂ, O., VIZDOAGĂ, T. Ședința preliminară. În: *Manualul judecătorului pentru cauze penale*. Chișinău, 2013, pp. 265-275. ISBN 978-9975-53-231-0.
26. THEODORU, Gr. *Tratat de drept procesual penal*. București: Ed. Hamangiu, 2013. 879 p. ISBN 978-606-522-441-4.
27. ȚONCU, S. Conceptul de procedură simplificată. În: *Revista Națională de Drept*, nr. 1-3, Chișinău, 2018, pp. 86-88, 0,4 c.a., ISSN 1811-0770, (C).
28. ȚONCU, S. Condițiile și procedura de inițiere a judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. În: *Legea și Viața*, nr. 9 (321), Chișinău, 2018. pp. 28-33, 0,5 c.a., ISSN 1810-309X, (C).
29. ȚONCU, S. Dezbaterile judiciare în cadrul procedurii abreviate. În: *Revista Institutului Național al Justiției*, nr. 1 (48), Chișinău, 2019. pp. 37-41, 0,5 c.a., ISSN 1857-2405, (B).
30. ȚONCU, S. Judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Lacune și dezavantaje legislative. În: *Materialele conferinței științifice naționale cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”*, 8-9 noiembrie, Chișinău, 2018, pp.381-384, 0,35 c.a., ISBN 978-9975-142-50-2.
31. ȚONCU, S. Noțiunea, evoluția și esența procedurii judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. În: *Materialele conferinței internaționale „Promovarea valorilor sociale în contextul integrării europene”*, 04 mai, Chișinău, 2018, pp. 49-54, 0,45 c.a., ISBN 978-9975-3185-7-0.
32. ȚONCU, S. Sentința pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Aspecte teoretico-practice și comparative. În: *Materialele conferinței cu participare internațională „Stability, Growth and Prosperity – In the European Space”*, 26-27 martie, Chișinău, 2015, pp. 155-157, 0,3 c.a., ISBN 978-9975-3041-4-6.
33. ȚONCU, S. Sentința pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Elemente definitorii. În: *Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”*, 09-10 noiembrie, Chișinău, 2017, pp. 96-101, 0,5 c.a., ISBN 978-9975-71-812-7.
34. ȚONCU, S. Unele reflecții privind condițiile și temeiurile judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. În: *Culegere de articole științifice conferinței internaționale „Integrare europeană: aspecte economico-juridice”*, 21 decembrie, Chișinău, 2018, pp. 348-353, 0,5 c.a., ISBN 978-9975-3287-0-8.
35. UDROIU, M. *Procedura penală. Partea specială. Noul Cod de procedură penală*. București: Ed. C. H. Beck, 2015. 608 p. ISBN 978-606-18-0470-2.
36. VIZDOAGĂ, T. *Exercitarea acuzării în instanța de fond: probleme și perspective.* Autoref. tezei de doctor în drept. Chișinău, 2002. 25 p.
37. VOLONCIU, N. *Tratat de procedură penală. Partea specială.* București: Ed. Paideia, 1996. Vol. 2. 514 p. ISBN 973-9131-24-7.
38. Дифференциация уголовного судопроизводства по новому УПК России. В: *Правовые проблемы укрепления Российской государственности. Ч. 10: Проблемы уголовного процесса в свете нового Уголовно-процессуального кодекса Российской Федерации* : Сб. ст. Под ред. Ю. К. ЯКИМОВИЧА. Томск: Изд-во Томского ун-та, 2002, с. 23-27.
39. ДНЕПРОВСКАЯ, М. А. *Особый порядок принятия судебного решения при согласии обвиняемого с предъявленным ему обвинением:* Дис. канд. юрид. наук. Иркутск, 2009. 211 с.
40. МОНИД, М. В. *Особый порядок принятия судебного решения при согласии обвиняемого с предъявленным ему обвинением:* Дис. … канд. юрид. наук. Иркутск, 2007. 207 с.
41. ПЕТРУХИН, И. Л. Роль признания обвиняемого в уголовном процессе. В: *Российская Юстиция.* 2003, № 2, с. 24-26. ISSN 0131-6761.
42. РЕНЕ, Д. *Основные правовые системы современности*. Москва: Прогресс,1988. 496 с.
43. ТЕЙМАН, С. Сделки о признании вины или сокращенные формы судопроизводства: по какому пути пойдет Россия? (Часть 2). В: *Российская Юстиция.* 1998, №11. ISSN 0131-6761.

ADNOTARE

ȚONCU Sanda, „Judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală”, Teză de doctor în drept, Chișinău, 2019.

Structura tezei: introducere, patru capitole, 149 pagini text de bază, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 260 titluri. Rezultatele obținute sunt publicate în 11 lucrări științifice.

Cuvintele-cheie: judecată, probe, urmărire penală, apărare, acuzare, contradictorialitate, sentință, pedeapsă, inculpat, parte vătămată, procedură simplificată, procedură abreviată.

Scopul lucrării: studierea complexă și fundamentarea recomandărilor teoretico-practice în latura revizuirii și perfecționării normelor procesual-penale, care determină conținutul juridic al judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Obiectivele cercetării: analiza complexă a cauzelor și legităților instituirii procedurii simplificate a judecării cauzelor pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; aprecierea eficienței procedurilor simplificate în procesul penal; definirea noțiunii, esenței, importanței și particularităților procedurilor simplificate în procesul penal; identificarea locului, rolului și justificarea social-juridică a procedurilor simplificate în procesul penal; analiza respectării prevederilor principiilor fundamentale ale procesului abreviat; studierea mecanismului de realizare a prevederilor art. 364^1 CPP RM în activitatea practică; descrierea ordinii procesuale a judecării sumare; determinarea și analiza temeiurilor și condițiilor aplicării ordinii simplificate a judecării cauzelor în baza art. 364^1 CPP RM și a consecințelor juridice ale acestei proceduri; identificarea asemănărilor și deosebirilor între judecarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și alte proceduri simplificate; elaborarea de propuneri și recomandări privind modificarea și completarea art. 364^1 CPP RM în vederea optimizării și eficientizării activității de judecare a cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Noutatea și originalitatea științifică: insuficiența studierii acestui subiect în doctrina procesual-penală. Accentuăm că noutatea științifică a tezei de doctor constă în elaborarea unor noi interpretări în latura conținutului juridic al judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală ca instituție a procesului penal.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante: conceptualizarea instituției judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, urmărindu-se relevarea specificului normelor de procedură penală din acest domeniu, fapt care a contribuit la eficientizarea acestei forme simplificate de judecare din procesul penal al RM.

Semnificația teoretică: pentru prima dată, a fost realizată o cercetare complexă privind judecarea abreviată, cu implicații profunde asupra esenței, conținutului, condițiilor și importanței acesteia.

Valoarea aplicativă: întregul cumul de propuneri, înaintate în rezultatul examinării complexe a normelor de procedură penală și a practicii judiciare, poate fi direcționat spre perfecționarea reglementărilor din sfera judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Implementarea rezultatelor științifice: utilizarea rezultatelor științifice în procesul educațional al Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova, în calitate de ghid practic în cadrul Institutului Național al Justiției, precum și în calitate de suport științific în activitatea practică a Curții Constituționale, Curții Supreme de Justiție și Uniunii Avocaților din Republica Moldova.

АННОТАЦИЯ

ЦОНКУ Санда, «Судебное разбирательство на основании доказательств, собранных на стадии уголовного преследования», диссертация на соскание ученой степени доктора права, Кишинэу, 2019.

Структура диссертации: введение, четыре главы, 149 страниц основного текста, общие выводы и рекомендации, библиография из 260 наименований. Полученные результаты опубликованы в 11 научных работах.

Ключевые слова: суд, доказательства, уголовное преследование, защита, обвинение, состязательность, приговор, наказание, подсудимый, потерпевший, упрощенная процедура, сокращенное разбирательство.

Цель исследования: комплексное изучение и обоснование теоретических и практических рекомендаций по пересмотру и совершенствованию уголовно-процессуальных норм, которые определяют правовое содержание судебного разбирательства по уголовным делам на основе доказательств, представленных на этапе уголовного преследования.

Задачи исследования: комплексный анализ причин и законов инициирования упрощенной процедуры судебного разбирательства на основе доказательств, представленных на этапе уголовного преследования; оценка эффективности упрощенных процедур в уголовном процессе; определение понятия, сущности, важности и особенностей упрощенных процедур в уголовном процессе; выявление места, роли и социально-правового обоснования упрощенных процедур в уголовном процессе; анализ соблюдения положений основополагающих принципов уголовного процесса в судебном разбирательстве на основе доказательств, представленных на этапе уголовного преследования; изучение механизма применения положений ст. 364^1 УПК РМ в практической деятельности; описание процессуального порядка судебного разбирательства на основании доказательств, представленных на этапе уголовного преследования; определение и анализ оснований и условий применения упрощенного порядка рассмотрения дел по ст. 364^1 УПК РМ и правовых последствий этой процедуры; выявление сходства и различий между судебным разбирательством по уголовным делам на основе доказательств, представленных на этапе уголовного преследования, и других упрощенных процедур; разработка предложений и рекомендаций относительно изменения и дополнения ст. 364^1 УПК РМ с целью оптимизации и улучшения процедуры судебного разбирательства на основании доказательств, собранных на стадии уголовного преследования.

Новизна и научная оригинальность: недостаточность изысканий по данной теме в уголовно-процессуальной науке. Подчеркнем, что научная новизна докторской диссертации заключается в разработке новых интерпретаций юридического содержания судебного разбирательства на основании доказательств, собранных на стадии уголовного преследования как самостоятельного института уголовного процесса.

Полученные результаты способствуют решению важной научной проблемы: концептуализация института судебного разбирательства на основе доказательств, собранных на стадии уголовного преследования, с целью выявления особенностей уголовно-процессуальных норм в этой области, что способствовало бы улучшению этой упрощенной формы судебного разбирательства в уголовном процессе РМ.

Теоретическая значимость: впервые было проведено комплексное исследование сущности, содержания, условий и значения процедуры судебного разбирательство на основании доказательств, собранных на стадии уголовного преследования.

Прикладная ценность: вся совокупность предложений, представленных в результате комплексного изучения уголовно-процессуальных норм и судебной практики, может быть направлена на усовершенствование нормативных актов в сфере судебного разбирательство на основании доказательств, собранных на стадии уголовного преследования.

Внедрение научных результатов: использование научных результатов в учебном процессе юридического факультета Молдавского государственного университета, в качестве практического руководства в Национальном институте юстиции, а также в качестве научного материала в практической деятельности Конституционного суда, Высшей судебной палаты и Союза адвокатов Республики Молдова.

ANNOTATION

TSONKU Sanda, „The trial on the basis of the evidence gathered in the criminal prosecution stage" doctoral thesis in law, Chisinau, 2019.

Thesis structure: introduction, four chapters, 149 pages of main text, general conclusions and recommendations, bibliography of 260 titles. The results obtained are published in 11 scientific papers.

Keywords: court, evidence, criminal prosecution, defense, prosecution, adversarial, sentence, punishment, defendant, victim, simplified procedure, abbreviated proceedings.

Purpose of the study: the complex study and substantiation of theoretical and practical recommendations for the revision and improvement of criminal procedure rules, which determine the legal content of criminal proceedings in criminal cases based on evidence presented at the stage of criminal prosecution.

Objectives of the study: comprehensive analysis of the causes and laws of initiating a simplified trial procedure on the basis of evidence presented at the criminal prosecution stage; evaluation of the effectiveness of simplified procedures in criminal proceedings; definition of the concept, essence, importance and features of simplified procedures in criminal proceedings; identification of the place, role and social and legal justification of simplified procedures in the criminal process; analysis of compliance with the provisions of the fundamental principles of criminal procedure in court proceedings on the basis of evidence presented at the stage of criminal prosecution; study of the mechanism to achieve the provisions of art. 364^1 Code of Criminal Procedure in practice; a description of the procedural order of the trial on the basis of evidence presented at the stage of criminal prosecution; determination and analysis of the grounds and conditions for the application of the simplified procedure for the consideration of cases under art. 364^1 Code of Criminal Procedure and the legal consequences of this procedure; identifying similarities and differences between criminal proceedings based on evidence presented at the stage of criminal prosecution and other simplified procedures; development of proposals and recommendations regarding the amendment and supplement of art. 364^1 Code of Criminal Procedure to optimize the improvement of the proceedings on the basis of evidence collected at the stage of criminal prosecution.

Novelty and scientific originality: the lack of research on this topic in criminal procedural science. We emphasize that the scientific novelty of the doctoral dissertation is to develop new interpretations of the legal content of the trial on the basis of evidence collected at the stage of criminal prosecution as an institution of the criminal process.

The results contribute to the solution of an important scientific problem: conceptualization of the institute of judicial proceedings on the basis of evidence collected at the criminal prosecution stage in order to identify the features of criminal procedure in this area, which would contribute to the improvement of this simplified form of judicial proceedings in the criminal process of the Republic Moldova.

Theoretical significance: for the first time, a comprehensive study was conducted of the nature, content, conditions and significance of the trial procedure on the basis of evidence collected at the criminal prosecution stage.

Applied value: the entire set of proposals submitted as a result of a comprehensive study of criminal procedure and judicial practice can be aimed at improving the regulatory acts in the field of judicial proceedings on the basis of evidence collected at the stage of criminal prosecution.

Implementation of scientific results: the use of scientific results in the educational process of the law faculty of the Moldavian State University, as a practical guide at the National Institute of Justice, as well as scientific material in the practice of the Constitutional Court, the Supreme Court of Justice and the Union of Lawyers of the Republic of Moldova.

ȚONCU SANDA

JUDECATA PE BAZA PROBELOR ADMINISTRATE ÎN FAZA DE URMĂRIRE PENALĂ

SPECIALITATEA: 554.03 – DREPT PROCESUAL PENAL

Rezumatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 12.07.19
Hârtie ofset. Tipar ofset.
Coli de tipar: 2,0.

Formatul hârtiei 60×84 1/16
Tirajul 50 ex.
Comanda nr. 260

Centrul Editorial-Poligrafic al USM
str. A. Mateevici, 60, Chişinău, MD - 2019